

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų
komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komitetui

2026 m. kovo 27 d., Nr. 26–O45AR

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS FIZINIŲ ASMENŲ BANKROTO ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), atsižvelgdama į tai, kad 2026 m. kovo 12 d. Lietuvos Respublikos Seimui buvo pateiktas svarstyti Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymo (toliau – FABĮ) Nr. XI–2000 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (Nr. XVP–1129), šiuo raštu kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetą ir Ekonomikos komitetą dėl keičiamos FABĮ 2 straipsnio 2 dalies nuostatos.

Šiuo metu galiojantis FABĮ nustato, kad fizinio asmens pradelstų finansinių įsipareigojimų suma, viršijanti 25 (dvidešimt penkis) Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų (MMA) dydžius, laikoma kriterijumi, pagal kurį konstatuojamas asmens nemokumas ir sudaroma galimybė inicijuoti fizinio asmens bankroto procedūrą. Esama FABĮ 2 straipsnio 2 dalies nuostatos konstrukcija užtikrina teisinį aiškumą, prognozuojamumą, tuo pačiu ir kreditorių interesų apsaugą, nes procedūra pradedama tik esant akivaizdžiai ir reikšmingai skolos sumai.

Lietuvos Respublikos Seimui pateiktoje svarstyti FABĮ projekto redakcijoje asmens nemokumas apibrėžiamas kaip būklė, kai asmuo negali įvykdyti skolinių įsipareigojimų ir nėra pagrindo manyti, kad jis galės juos įvykdyti per protingą laikotarpį.

Toks pakeitimas kelia abejonių dėl jo suderinamumo su kreditorių interesų apsauga ir pačia nemokumo instituto paskirtimi. Siūloma nemokumo sąvoka yra itin abstrakti ir tikėtinai apsunkins tiek kreditorių, tiek bankroto administratorių, tiek teismų darbą, o patys fiziniai asmenys rizikuos piktnaudžiauti procedūra dėl jos aiškių ribų nebuvimo.

LVK vertinimu, siūlomi pakeitimai kelia šias esmines rizikas ir problematiką:

- **Teisinis neapibrėžtumas ir neprognozuojamumas**

Dabartinis reguliavimas numato aiškų, objektyvų ir lengvai patikrinamą kriterijų – 25 MMA dydžio pradelstų įsipareigojimų ribą. Šis slenkstis leidžia nedviprasmiškai atskirti tikrus nemokumo atvejus nuo laikino pobūdžio finansinių nesklaidumų. Įvedus išimtinai vertinamojo pobūdžio kriterijų („nėra pagrindo manyti, kad jis galės juos įvykdyti per protingą laikotarpį“) – normos turinio nustatymas perkeliamas į teismų diskreciją, nei skolininkams, nei kreditoriams nelieka aiškių orientyrų, kad asmuo laikytinas išties nemokiu, o kada susidūrė su laikiniais mokumo sutrikimais. Atsiranda erdvės skirtingai teismų praktikai, interpretacijoms ir ginčams dėl jo taikymo. Tai pažeidžia teisinio tikrumo principą ir ypač apsunkina kreditorių galimybes prognozuoti savo teisių įgyvendinimą.

- **Mokumo išsaugojimo pastangų demotyvacija**

Lanksti, subjektyviai vertinama nemokumo sąvoka gali sudaryti paskatą skolininkams inicijuoti bankroto procedūrą ankstyvoje stadijoje, užuot ieškojus konstruktyvių atsiskaitymo sprendimų. Tai prieštarauja sąžiningumo principui ir kenkia prievolių vykdymo drausmei.

- **Kreditorių interesų pažeidimas**

Panaikinus objektyvų pradelstų įsipareigojimų dydžio kriterijų, bankroto procedūra taptų prieinama net tiems asmenims, kurių finansiniai sunkumai yra trumpalaikiai arba nedidelės apimties.

- **Piktnaudžiavimo procedūra rizika**

Pašalinus aiškų minimalios skolos slenkstį, nemokumo procedūra galėtų būti pasitelkiama kaip taktinis instrumentas, siekiant laikinai sustabdyti individualius išieškojimo veiksmus ar išvengti derybų dėl įsipareigojimų vykdymo. Tai atvertų galimybę naudoti bankroto procesą ne kaip kraštutinę priemonę ilgalaikiams finansiniams sunkumams spręsti, o kaip įrankį trumpalaikėms skoloms nurašyti ar atsiskaitymų terminams vilkinti.

Suprantama, kad siūlomų pakeitimų tikslas yra sudaryti lankstesnes ir labiau palankias sąlygas fizinio asmens bankroto inicijavimui, atsižvelgiant į fizinių asmenų, negalinčių įgyvendinti nors ir nedidelių, bet reikšmingų finansinių įsipareigojimų, dalį, tačiau pasirinkta priemonė tikslui pasiekti neadekvačiai apsunkintų kreditorių padėtį.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, kreditorių interesų apsaugos ir rinkos stabilumo užtikrinimo tikslais siūlome atsisakyti minėtos FABĮ pataisos, **išlaikyti objektyvų pradelstų įsipareigojimų dydžio kriterijų** (pvz. 20 MMA) arba nustatyti kitą aiškų ir patikrinamą slenkstį. Tai užtikrintų pusiausvyrą tarp fizinio asmens teisės į finansinių sunkumų sprendimą ir kreditoriaus teisės į prievolės įvykdymą, padėtų išvengti piktnaudžiavimo procedūra.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Emilis Ruželė